

Rågstugar vid sjön Rännen. Bild från 1950-talet.

Liljekonvalj

19 Ränsliden - liljekonvaljens rike

Värdefullt kulturlandskap med små åkerstycken och spår av ålderdomliga brukningsmetoder t.ex. hamlade träd, fägata, odlingsrösen och blomrika ängs- och hagmarker. Stora områden med liljekonvalj. Detta är ett fint exempel på ett välbevarat äldre odlingslandskap. Namnet Ränsliden betyder liden (slutningen) vid sjön Rännen.

20 Södra Hedetjärnet

Närheten till norska gränsen gjorde att man under beredskapstiden under andra världskriget byggde stridsvagnshinder på många platser. Två pirar i tjärnet vittnar om att här funnits vägbommar. På berget ovanför finns ett berg- rum för bevakning. Detta är numera igenmurat.

Slussen i Mustadfors

I de gamla upprustade arbetarbostäderna bor många som studerar på Stenebyskolan.

Blåspissa

Stor revmosa, Dalslands landskapsmossa

Förgätmigej, Dalslands landskapsblomma

Skogsnipprot

Kaveldun

Berggrund och flora

Berggrunden i området bildades för 1 100 miljoner år sedan och består av många olika bergarter i en viss lagerföljd. Berggrunden har sedan veckats och sprickor har uppstått. Detta har gett tydliga spår i landskapets topografi, med smala nordsydliga sjöar och branter med omväxlande naturtyper. Lättvittrade kalkhaltiga skifferbergarter har gett upphov till artrika ängsgranskogar, sumpskogar med rikkärr, lövskogar och blomrika torrängar. De hårda kvartsitiska bergarterna ger en karg vegetation där hållmarkstallsbogen är den mest säregna.

Inlandsisen har också satt sina spår i landskapet. Väster om Trollungebyn finns spår efter högsta kustlinjen i form av strandhak och terrasser.

Nära vägen på vänster sida, norr om sista boningshuset i Tängeby, finns två tjättegrytor som bildats under inlandsisen.

Våtmarker

I södra delen av området finns flera lövskogskantade bäckdalgångar där markägare med ekonomiskt stöd skapat våtmarksdammar för att gynna växt- och djurlivet. Besök till exempel Trollungebyns och Kärrs våtmarker och Sjögöbacken med Årböls våtmark.

Dalslands Kanal

År 1868 invigdes Dalslands kanal, en drygt 25 mil lång vattenled från Vänern upp till Värmland. Kanalen revolutionerade kommunikationerna och gav möjligheter att sjövägen ta sig ut i hela världen. Den är idag mycket populär bland turister. Endast en mil av sträckan är grävd kanal, resten går genom långsmala, trolska sjöar. Nivåskillnaden till Vänern är 67 meter och klaras av med hjälp av 31 slussar.

Dals Länged

Dals Länged är som namnet anger en mycket långsträckt tätort. Orten är känd för sin långa tradition inom konst och hantverk. Här bor många konstnärer och hantverkare och här finns Stenebyskolan som bedriver hantverksutbildningar med konstnärlig inriktning.

Flaterud
Kör man upp denna väg ser man hävdat kulturmark och får en fin utsikt. Vid klart väder ser man Vänern och Kinnekulle.

Mustadfors
I Mustadfors tillverkas hästkosöm, en unik industri där maskiner från 1800-talet fortfarande kommer till användning.

Fornminnen och grafitti

8 På höjderna väster om Källhult finns stenrösen från yngre järnåldern.

Hällersbyn

10 Hällersbyn och Håbolsbyn

Tvåvåningshusen med ljusmålad fasader är efterföljare till Dalslandsstugan och typiska för jordbruksfastigheter från 1850-talet och framåt. Många av husen har skiffertak. Gårdsnamnet Hällersbyn kommer sannolikt av mansnamnet Halvor.

11 Bäckarna gav kraft

Väster om vägen vid pausplatsen i Hallersbyn finns spår efter ett vattenkraftverk. Till höger om bäckfåran är en tunnel sprängd genom berget och på andra sidan finns en damm. Utefter bergsslutningen rinner många bäckar vilka, som denna, flitigt har utnyttjats att ge kraft till kvarnar, sågverk, spånhyvlar, smideshammare samt vadmal- och benstamper.

12 Sågevikens och Hallersby kvarn

En trevlig promenad kan göras på en skogsväg fram till Hallersbyns kvarn, en underfallsquvarn med inbyggd hjul. Kvarnen har åtminstone funnits sedan 1700-talet och användes fram till 1940-talet. Den har senare blivit upprustad. Vid ett vattenfall intill har det funnits en såg. Runt Sågevikens och vid Rännens sydände finns skogs- och kärrmarker med intressant flora och fauna.

13 Ramdalen

Blomrika torrängsmarker och värdefull kulturmiljö med välbevarade byggnader runt det ursprungliga byläget. Vacker utsikt över sjön Råvarp och Dalslands Kanal. Ramdalen var förr svår att nå landvägen men var mycket lättillgänglig från sjön. Här brukades många små gårdar och det fanns både skola och affär.

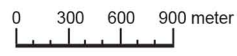
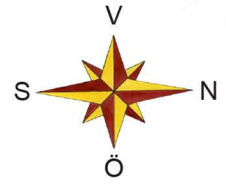

14 Änäsebäcken

Naturreservatet Änäsebäcken är en bäckravin med ängsgranskog och rik lundflora. Strövtåg kan göras längs gamla stigar i ravinen.

SYMBOLER:

- Bebyggelse
- R Fornminne
- P Pausplats
- ... Gångstig
- i Information

Röd linje visar Vackra Byars Väg, route 2218

Önskas ytterligare information, kontakta turistbyråerna i Mellerud tel. 0530-18 900, Häverud tel. 0530-18 990 eller Bengtsfors tel. 0531-52 63 55.

Karta, teckningar och layout: Kerstin Ljungqvist 2014 ©
Foton: Karin Lindahl, Kerstin Ljungqvist, Ingmar Andersson, Sven Olsson, Anna Larsson, Tomas Hallingbäck, Benny Karlsson och Leif Fielstrup Guldbrandsen.
Källmaterial: Arbetsgruppen för Vackra Byars Väg och Dalskogs Bygdgårdsförening.